

Сауцьонков Віталій Миколайович

Міжнародний вимір авторитаризму: модель та форми співпраці недемократичних держав

УДК 327.5

DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2022-4.18>

Сауцьонков Віталій Миколайович
аспірант кафедри політології
Одеського національного університету
імені І. І. Мечникова
вул. Дворянська, 2, Одеса, Україна

Актуальність дослідження зумовлена зростанням значення міжнародних чинників для збереження стійкості авторитарних режимів, розширення ареалу авторитаризму у світі. Метою дослідження є вивчення ролі міжнародних взаємодій у процесах наростання авторитаризму в глобальному вимірі. Завданнями визначено: 1) сконструювати модель міжнародної співпраці авторитарних держав; 2) з'ясувати основні механізми, інструменти експорту авторитаризму, які використовують сьогодні суб'єкти міжнародної політики. Дослідження проведено на основі методології неонституціоналізму та політичної компаративістики. Інституційний аналіз уможливив з'ясування, як авторитарні держави, які є центрами авторитарного тяжіння, через різного типу інститути експортують недемократичні цінності, норми, принципи, технології тощо. За допомогою порівняльного аналізу проаналізовані механізми та інструменти експорту авторитаризму, які застосовують Китай, Росія та інші держави. Модель міжнародної кооперації авторитарних держав сконструйована як взаємодія суб'єктів трьох рівнів: держави-центри глобального авторитарного тяжіння; держави-центри регіонального авторитарного тяжіння; периферійні держави, які перебувають під впливом держав глобального або/і регіонального типів авторитарного тяжіння. Експорт авторитаризму розглянутий як поєднання двох видів процесів: активних, відкритих (т. зв. «сприяння автократії»); латентних, опосередкованих (т. зв. «автократична дифузія»). Систему форм співпраці авторитарних держав утворюють: блокування резолюцій Ради безпеки ООН або голосування проти рішень Генеральної Асамблеї ООН; розробка, купівля-продаж технологій стеження та контролю за громадянами; підготовка військових, надання/продаж зброї, введення військ для допомоги у придушенні протестів; латентне втручання у виборчі кампанії; визнання результатів виборів, які пройшли з фальсифікаціями, а також псевдореферендумів; фінансова підтримка певних політичних партій; економічна підтримка режимів для зміцнення їх стійкості в умовах накладених демократичними акторами санкцій та ін.

Ключові слова: авторитарний режим, експорт авторитаризму, сприяння автократії, авторитарна дифузія, центри авторитарного тяжіння.

Вступ. Сьогодні авторитарні режими поставили під загрозу демократію як домінуючу глобальну модель. Практично у кожному регіоні планети посилилася активність авторитарних лідерів, які зміцнюють свою владу та прискорюють наступ на права людини й демократію. Причиною того, що ареал авторитаризму останніми десятиліттями розширюється, є не лише прихід до влади у багатьох державах автократичних президентів та урядів, а й висхідна динаміка співпраці авторитарних режимів. Усі вони мають метою завдяки такій співпраці зміцнити свою стійкість, максимізувати власні шанси на виживання [14, с. 623], посилити тиск на своїх ідеологічних ворогів – «колективний Захід», ліберальну демократію, активне громадянське суспільство, правову державу, вільні медіа і под.

Співпраця авторитарних держав руйнує демократичний міжнародний порядок, загрожує миру та стабільності настільки, що навіть зросла ймовірність застосування ядерної зброї, застосовується озброєння, заборонене міжнародними конвенціями. Ці процеси актуалізують потребу вивчення міжнародної кооперації авторитарних режимів, а також наслідків глобальної співпраці політиків-автократів.

Мета та завдання. Метою дослідження є вивчення впливу міжнародного чинника на розширення авторитаризму в глобальному вимірі.

Для реалізації мети поставлено завдання: 1) сконструювати модель міжнародної співпраці авторитарних держав; 2) з'ясувати основні механізми, інструменти експорту авторитаризму, які використовують сьогодні суб'єкти міжнародної політики.

Методи дослідження. Дослідження проведено на основі методології неонституціоналізму та політичної компаративістики. Інституційний аналіз уможливив з'ясування, як авторитарні держави, які є центрами авторитарного тяжіння, через різного типу інститути експортують недемократичні цінності, норми, принципи, технології тощо. За допомогою порівняльного аналізу проаналізовані механізми та інструменти експорту авторитаризму, які застосовують Китай, Росія та інші держави.

Результати. В політологічному дискурсі загалом досягнута солідарність, що міжнародні чинники мають значення для функціонування політичних режимів [4; 5; 8; 11]. Дослідники оперують поняттям «авторитарна дифузія» (authoritarian diffusion) [1; 3; 7; 16], щоб позначити транснаціональне поширення авторитаризму, міжнародну співпрацю недемократичних режимів, переймання одними режимами репресивного досвіду інших.

В останніх західних наукових працях поняття «авторитарна дифузія» вже використовується на позначення лише одного з видів впливу авторитарних держав на інші держави. Експорт авторита-

ризму відтак буває: 1) *активний, неприхований*. Це цілеспрямована інтервенція задля підриву демократії та просування антидемократичних цілей. Такий вплив називають «сприянням автократії»; 2) *пасивний, опосередкований*. Такий вплив невідкрито, латентно поширює недемократичні моделі поведінки, ідеї, цінності. Його називають «автократичною дифузиею» [10].

І сприяння автократії, і автократична дифузія мають джерелом походження, найперше, т. зв. «центри авторитарного тяжіння» [12]. Це недемократичні держави, ресурси та інтереси (амбіції, імперське минуле тощо), які підштовхують їх вийти за свої державні кордони. Тобто, не лише зберігається та посилюється авторитаризм у своїх межах, а й здійснюються різні форми інтервенції на терени інших держав, щодо яких є якісь інтереси (геополітичні, військово-стратегічні, економічні тощо). Формуванню авторитарних центрів тяжіння сприяють державні, неурядові організації та навіть окремі особи, наділені різного типу ресурсами (влада, фінанси, приватні військові компанії тощо). Метою такої діяльності є або сприяння автократії, або здійснення автократичної дифузії.

Держави, які експортують авторитаризм, у західному політологічному дискурсі ще називають «чорними лицарями» [15, с. 673]. Ці актори політики використовують стратегії просування антидемократичних наративів у різні способи. Одним із них є втручання у виборчі кампанії інших держав, щоб підтримувати тамтешні авторитарні режими або привести до влади президента-автократа чи авторитарні політичні партії. Якщо ж держава демократична (хоч і має проблеми з якістю демократії), то «чорним лицарям» проблематично досягати мети. Кейс виборчої кампанії у США 2020 року, коли Росія та інші авторитарні держави були зацікавлені у переобранні Д. Трампа, є прикладом цього. Тоді Росія, Китай, Іран, Венесуела більшою чи меншою мірою втручалися у виборчу кампанію. Для цього використовувалася великий арсенал методів: Інтернет-тролі; поширення фейків; організація кампаній з дискредитації кандидатів; кібератаки; проведення «операцій впливу», спрямованих на підризу суспільної довіри до виборчого процесу; просування наративів, які спрямовані на загострення соціально-політичних розбіжностей в межах країни і т. д.

Попри наявність у глобальному масштабі багатьох центрів авторитарного тяжіння, рушійною силою автократизації виступають, найперше, такі потужні актори міжнародної політики авторитарного зразка, як Росія та Китай. Це зумовлене їх статусом постійних членів Ради безпеки ООН, належністю до держав «ядерного клубу» та іншими чинниками. Щоб гарантувати виживання режиму, великі авторитарні держави вийшли далеко за межі свого регіону. До прикладу, Росія поширює вплив

не лише на Білорусь або держави Центральної Азії, а й на Венесуелу, М'янму, Судан і т. д. Китай здійснює експорт авторитаризму в Нігерію, Кенію, В'єтнам, Єгипет, Сербію, Камбоджу та ін. [6].

Отже, авторитарні держави Африки, Латинської Америки, Близького Сходу, Центральної, Південної та Південно-Східної Азії, як правило, є втягнуті в орбіту інтересів Росії, Китаю, або й обох цих держав. Серед них, однак, є здатні самостійно продукувати й експортувати авторитаризм, однак у регіональному (а не глобальному) масштабі, тобто, на нашу думку, можна виділяти не лише глобальні, а й регіональні «центри авторитарного тяжіння». Наведемо приклади: а) Саудівська Аравія (впливає на сусідні держави та держави, де відбувалася «Арабська весна», задля протидії демократичним процесам на Близькому Сході та у Північній Африці); б) Венесуела за президентства У. Чавеса активно сприяла регресу демократії та автократизації Болівії, Еквадору та Нікарагуа. Під виглядом Боліваріанської революції Венесуела експортувала авторитаризм у Латинській Америці як активно (сприяння автократії), так і пасивно (розповсюдження автократичних ідей).

Одним із інструментів, який використовується найбільшими експортерами авторитаризму (Росією та Китаєм), є блокування резолюції Ради безпеки ООН, які зачіпають їх інтереси або ж інтереси інших авторитарних лідерів, у співпраці з якими є зацікавленість. Наприклад: а) 10.04.2018 р. Рада безпеки ООН через вето Росії не прийняла резолюцію про розслідування можливої хімічної атаки у Сирії. Китай утримався при голосуванні за цю резолюцію; б) 28.02.2019 р. Росія та Китай наклали вето на резолюцію Ради безпеки ООН, що закликала до вільних виборів у Венесуелі та безперешкодного постачання до країни гуманітарної допомоги.

Нині наявний широкий спектр взаємодій недемократичних акторів. Зокрема, вони: 1) надають один одному ідеологічну, фінансову, технологічну, банківську та ін. підтримку; 2) відстоюють інтереси в межах міжнародних організацій; 3) лобіюють інтереси через формальні та неформальні канали, зокрема й деструктивними методами (як от корупція); 4) допомагають у військово-стратегічних і безпекових питаннях, передають/продають озброєння, спрямовують військові підрозділи для придушення масових протестів; 5) продають/купують технології, які допомагають протистояти опозиції, зміцнювати керівну партію, стежити за громадянами, контролювати інформаційні потоки тощо; 6) обговорюють стратегії протистояння спільним «ворогам»; 7) латентно втручаються у перебіг виборчих кампаній в інших державах; 8) невідкрито підтримують фінансово «потрібні» політичні партії; 9) заохочують до співпраці топ-чиновників та екс-високопосадовців інших держав і т. д.

Проаналізуємо на прикладі Китаю, які інструменти використовуються сьогодні для експорту авторитаризму. Передусім, це реалізація китайськими компаніями різноманітних систем відеонагляду, в яких зацікавлені уряди автократів, які нехтують правами людини. Режим Сі Цзіньпіна продукує й використовує штучний інтелект для стеження та контролю за громадянами. Постійно розробляються нові потужні інструменти нагляду. Упродовж найближчих років ці технології будуть удосконалені та інтегровані у всеосяжні системи відеоспостереження, які правителі-автократи зможуть використовувати задля тотального контролю за громадянами, а відтак – посилення стійкості недемократичного режиму.

Наведемо кілька прикладів експорту Китаєм автократії до інших недемократичних держав: 1) уряд Малайзії співпрацював з китайським стартапом Yitu, щоб забезпечити розпізнавання обличчя громадян; 2) Китай виступив постачальником обладнання для спостереження на Шрі-Ланку. Також Кенія, Уганда, Маврикій та інші держави оснастили великі міста мережами відеоспостереження китайського виробництва; 3) китайська компанія Dahua встановила на вулицях столиці Монголії Улан-Батор камери спостереження, які використовують штучний інтелект; 4) компанія Huawei у Сербії створила «систему безпечного міста» зі системою камер для розпізнавання обличчя; 5) компанія ZTE продала Ефіопії систему відтворення аудіозаписів останніх телефонних дзвінків користувачів мобільного зв'язку. Ця система використовувалася для переслідування учасників акцій протесту останніми роками; 6) Замбії китайські компанії продали телекомунікаційне обладнання на суму понад 1 млрд дол., включаючи технологію моніторингу Інтернету. Такі форми економічної співпраці Китаю впливають на посилення авторитарної стійкості інших держав [2, с. 655].

Недемократичні держави консультуються найчастіше саме з Китаєм щодо того, як цензурувати інформацію та уможливити відстеження інформаційних потоків. Державні службовці з авторитарних держав вивчають з китайськими фахівцями, як контролювати нові медіа та управляти потоками інформації. Після таких навчань впроваджуються новації, найперше – приймається законодавство про кібербезпеку, яке характеризується надзвичайною цензурою та інтенсивним використанням автоматизованих систем спостереження.

Комуністична партія Китаю створила розгалужені мережі, щоб ще активніше експортувати авторитарну модель управління. Міжпартійні відносини стали одним з інструментів просування бачення Китаєм перспектив реформи світового порядку. Комуністична партія Китаю схиляє політичні партії інших держав (Кенії, В'єтнаму, Куби, Лаосу та ін.) до ідеологічної стійкості. Китайські комуністи

діляться досвідом, як керівна партія може зміцнити свої позиції. Китай щораз активніше використовує партійний канал як засіб авторитарного навчання, обмінюючись досвідом своєї економічної модернізації та авторитарного однопартійного режиму [9, с. 723].

Також китайський уряд активно кооптує тих політиків та еліти інших держав, які мають нестійкі ліберально-демократичні цінності або готові відступити від курсу на зміцнення демократії задля власних цілей. Прикладом слугують передусім Західні Балкани, де Китай проводить політику, яка підриває демократичний розвиток країн регіону з метою віддалити їх від передусім від ЄС. Зростання такого впливу фіксується передусім у Сербії [13]. Однак, не лише Сербія, а й Албанія, Боснія і Герцеговина, Косово, Чорногорія, Північна Македонія відчують посилення позицій Китаю у регіоні, зростають ризики потрапити у боргову залежність від цієї держави.

Експорт Китаєм автократичної моделі управління здійснюється в межах ініціативи та стратегії розвитку «Один пояс, один шлях» 2013 року (з 2017 р. включена до Конституції КНР). Хоч вона була прийнята китайським урядом для інвестування майже у 70 країн, однак мала далеко не лише економічні цілі, а спрямована на створення потенційної синоцентричної (китаєцентричної) системи. Ініціатива «Один пояс, один шлях» в оцінці демократичних держав отримала звинувачення у неоімперіалізмі, неокolonіалізмі та веденні т. зв. дипломатії боргової пастки. Такі держави, як Ангола, Камерун, Республіка Конго, Джибуті, Ефіопія, Кенія та Замбія, найбільше ризикують потрапити у боргову залежність. Ці держави можуть потім бути використані для різних цілей просування авторитарної політики, наприклад, для розміщення військових баз Китаю. Ці держави вже використовуються і будуть використані для різних цілей просування авторитарної політики, наприклад, для розміщення військових баз Китаю. Такі бази вже є в державах, куди Китай екпортує авторитаризм, наприклад, Джибуті (порт Дорале, з 2017 р.), Пакистан (порт Гвадар, з 2013 р.), Камбоджа (база у Сіамській затоці), а потенційними локаціями розміщення нових військових баз є Бангладеш, М'янма, Шрі-Ланка, Екваторіальна Гвінея. Окрім військово-морських баз, є перспектива розширення військових баз на суходолі.

Яскраві приклади застосування неоавторитарних технологій, інструментів у міжнародній співпраці увиразнює Російська Федерація. Ця держава об'єднала довкола себе лідерів недемократичних держав, заручилася їх підтримкою і надає підтримку у відповідь. Наприклад, низка держав (Венесуела, М'янма, Нікарагуа, Сирія, КНДР, Еритрея, Білорусь, Іран, Куба та ін.) підтримали Росію у розгортанні повномасштабної агресії проти Укра-

їни, або ж зайняли нейтральну позицію й не змінили її за увесь час збройної агресії

Наш аналіз показує, що авторитарні лідери, маючи підтримку один одного, стають щораз сміливішими та цинічними в частині ігнорування міжнародних норм. Вони вдаються до ядерного шантажу, ведуть збройні конфлікти невідповідними міжнародному гуманітарному праву методами, розв'язують війну, здійснюють геноцид та етноцид малих народів, вдаються до терористичних актів та диверсій і под. При цьому автократичні лідери часто оперують словом-маркером «демократія», щоб створити ілюзію своїх дій за підтримки народу. Однак їх дії уповні не відповідні змісту демократії, деформують її зміст.

Висновки. Масштаби авторитаризму останніми десятиліттями зростають. Нині недемократичні держави мають такий вплив, який руйнує міжнародний порядок. Розширення ареалу авторитаризму зумовлене не лише приходом до влади у багатьох державах авторитарних партій та урядів. Цьому сприяє висхідна міжнародна кооперація авторитарних режимів, їх взаємна підтримка в різних сферах (озброєння, технології спостереження за громадянами, контролю за мережевими комунікаціями тощо). Відтак міжнародна співпраця держав з авторитарними режимами виступає чинником посилення стійкості та розширення ареалу авторитаризму в сучасному світі, а демократія натомість стає щораз більш уразливою.

Для досягнення своїх деструктивних цілей авторитарні держави вдаються до різних форматів міжнародної співпраці, хоча ресурси різних акторів різняться: одні держави (Китай, Росія) є потужними глобальними центрами авторитарного тяжіння; інші держави (Венесуела, Саудівська Аравія та ін.) можна уважати регіональними центрами авторитарного тяжіння; решта авторитарних держав (як от Замбія, М'янма, Судан та ін.) – це маловпливові об'єкти міжнародної політики, свого роду периферія авторитарного впливу, які не експортують, а передусім імпортують технології авторитаризму, апробуючи їх на своїх громадянах.

Відтак модель міжнародної співпраці включає авторитарних акторів трьох рівнів: 1) держави-центри глобального авторитарного тяжіння; 2) держави-центри регіонального авторитарного тяжіння; 3) периферійні держави, які перебувають під впливом держав глобального або/і регіонального типів авторитарного тяжіння. Спостерігається поглиблення залежності багатьох африканських, азійських, близькосхідних та інших держав від кількох найсильніших авторитарних акторів (передусім Китаю та Росії).

Співпраця авторитарних держав, їх лідерів та керівних партій є способом максимізувати свої перспективи якнайдовше утриматися при владі. В сучасних умовах експорт авторитаризму може бути як активним, неприхованим (т. зв. «сприяння

автократії»), так і латентним, опосередкованим (т. зв. «автократична дифузія»), а його джерелом є передусім найбільші недемократичні держави, загрози від яких зростають постійно. Нині можна говорити про цілу систему форм співпраці для досягнення авторитарних завдань, зокрема: блокування резолюцій Ради безпеки ООН або голосування проти рішень Генеральної Асамблеї ООН; продаж технологічних розробок для стеження та контролю за громадянами; підготовка військових, надання/продаж зброї або й введення військ для допомоги у придушенні протестів; латентне втручання у виборчі кампанії; визнання результатів виборів, які пройшли з фальсифікаціями або псевдореферендумів; підтримка певних політичних партій; економічна підтримка режимів для зміцнення їх стійкості в умовах накладених демократичними акторами санкцій; визнання глав держав, які нелегітимно прийшли до влади; прихований вплив через таємне політичне фінансування і т. д.

Нинішній характер співпраці авторитарних держав відрізняється від того, який був притаманний періоду «холодної» війни. Авторитарні уряди тепер шукають союзників у світі, де політичної демократії стало більше (хоч вона нині й перебуває в кризі). Але, головне, нині інформація циркулює щораз швидше та є щораз публічнішою, різноманітні домовленості мають високі ризики бути відомі широкій громадськості і т. д. Це становить ризик для автократів, які продукують щораз нові технології просування своїх інтересів.

Держави-експортери авторитаризму здатні до його успішного транзиту, передусім з огляду на сприятливі для цього передумови в державах-імпортерах: відсутність демократичної традиції, соціально-економічна нестабільність, виражена політична поляризація, висхідний неліберальний націоналізм, недемократична політико-правова культура громадян, слабкість громадянського суспільства та опозиції, контроль держави за медіа-сектором і под. Це все створює сприятливий ґрунт для авторитарної експансії, успішного просування наративів легітимізації неліберального суспільного порядку від держав-центрів авторитарного тяжіння до периферійних держав.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Ambrosio T., Tolstrup J. How do we tell authoritarian diffusion from illusion? Exploring methodological issues of qualitative research on authoritarian diffusion. *Quality & Quantity*. 2019. Vol. 53. P. 2741–2763.
2. Bader J. Propping up Dictators? Economic Cooperation from China and Its Impact on Authoritarian Persistence in Party and Non-party Regimes. *European Journal of Political Research*. 2015. Vol. 54 (4). P. 655–672.
3. Bank A., Weyland K. *Authoritarian Diffusion and Cooperation: Interests vs. Ideology*. New York: Routledge, 2020. 136 p.

4. Börzel T. A., Risse T. From Europeanisation to Diffusion: Introduction. *West European Politics*. 2012. Vol. 35 (1). P. 1–19.

5. Brinks D., Coppedge M. Diffusion Is No Illusion: Neighbor Emulation in the Third Wave of Democracy. *Comparative Political Studies*. 2006. Vol. 39 (4). P. 463–489.

6. Dearing S.C., George A. As China Promotes Authoritarian Model, the Resilience of Its Democratic Targets is Key. *Just Security*. URL: <https://www.justsecurity.org/73925/as-china-promotes-authoritarian-model-the-resilience-of-its-democratic-targets-is-key/> (дата звернення: 17.09.2022).

7. Erdmann G., Bank A., Hoffmann B., Richter T. International Cooperation of Authoritarian Regimes: Toward a Conceptual Framework. *GIGA Working Papers*, 229. Hamburg: German Institute of Global and Area Studies, 2013. 37 p.

8. Gleditsch K. S., Ward M. D. Diffusion and the International Context of Democratization. *International Organization*. 2006. Vol. 60 (4). P. 911–933.

9. Hackenesch C., Bader J. The Struggle for Minds and Influence: The Chinese Communist Party's Global Outreach. *International Studies Quarterly*. 2020. Vol. 64 (3). P. 723–733.

10. Kneuer M., Demmelhuber T. Authoritarian gravity centers: a Cross-regional study of authoritarian promotion and diffusion. New York: Routledge, Taylor & Francis Group, 2021. 316 p.

11. Magen A., Morlino L. Hybrid Regimes, the Rule of Law, and External Influence on Domestic Change, *International Actors, Democratization and the Rule of Law: Anchoring Democracy?*, A. Magen and L. Morlino (Eds.). London: Routledge, 2009. P. 1–25.

12. Richter T. Kneuer, Marianne, und Thomas Demmelhuber, Hrsg. 2021. *Authoritarian gravity centers: a cross-regional study of authoritarian promotion and diffusion*. Conceptualising comparative politics Volume 11. New York: Routledge, Taylor & Francis Group. *Zeitschrift für Vergleichende Politikwissenschaft*. 2022. Vol. 15. P. 671–674.

13. Shullman D. *China's Growing Influence in the Western Balkans*. Washington: International Republican Institute, 2019. 12 p.

14. Soest C. von. Democracy Prevention: The International Collaboration of Authoritarian Regimes. *European Journal of Political Research*. 2015. Vol. 54 (4). P. 623–638.

15. Tolstrup J. Black knights and elections in authoritarian regimes: Why and how Russia supports authoritarian incumbents in post-Soviet states. *European Journal of Political Research*. 2015. Vol. 54 (4). P. 673–690.

16. Weyland K. Autocratic diffusion and cooperation: the impact of interests vs. Ideology. *Democratization*. 2017. Vol. 24 (7). P. 1235–1252.

2. Bader, J. (2015). Propping up Dictators? Economic Cooperation from China and Its Impact on Authoritarian Persistence in Party and Non-party Regimes. *European Journal of Political Research*, 54 (4), 655–672. [in English]

3. Bank, A., Weyland, K. (Eds.) (2020). *Authoritarian Diffusion and Cooperation: Interests vs. Ideology*. New York: Routledge. [in English]

4. Börzel, T. A., Risse, T. (2012). From Europeanisation to Diffusion: Introduction. *West European Politics*, 35 (1), 1–19. [in English]

5. Brinks, D., Coppedge, M. (2006). Diffusion Is No Illusion: Neighbor Emulation in the Third Wave of Democracy. *Comparative Political Studies*, 39 (4), 463–489. [in English]

6. Dearing S.C., George, A. (2020). As China Promotes Authoritarian Model, the Resilience of Its Democratic Targets is Key. *Just Security*. Retrieved from: <https://www.justsecurity.org/73925/as-china-promotes-authoritarian-model-the-resilience-of-its-democratic-targets-is-key/>. [in English]

7. Erdmann, G., Bank, A., Hoffmann, B., Richter, T. (2013). International Cooperation of Authoritarian Regimes: Toward a Conceptual Framework. *GIGA Working Papers*, 229. Hamburg: German Institute of Global and Area Studies. [in English]

8. Gleditsch, K. S., Ward, M. D. (2006). Diffusion and the International Context of Democratization. *International Organization*, 60 (4), 911–933. [in English]

9. Hackenesch, C., Bader, J. (2020). The Struggle for Minds and Influence: The Chinese Communist Party's Global Outreach. *International Studies Quarterly*, 64 (3), 723–733. [in English]

10. Kneuer, M., Demmelhuber, T. (Eds.) (2021). *Authoritarian gravity centers: a Cross-regional study of authoritarian promotion and diffusion*. New York: Routledge, Taylor & Francis Group. [in English]

11. Magen, A., Morlino, L. (2009). Hybrid Regimes, the Rule of Law, and External Influence on Domestic Change. In: A. Magen and L. Morlino, (Eds.), *International Actors, Democratization and the Rule of Law: Anchoring Democracy?* (pp. 1–25). London: Routledge. [in English]

12. Richter, T. (2022). Kneuer, Marianne, und Thomas Demmelhuber, Hrsg. 2021. *Authoritarian gravity centers: a cross-regional study of authoritarian promotion and diffusion*. Conceptualising comparative politics Volume 11. New York: Routledge, Taylor & Francis Group. *Zeitschrift für Vergleichende Politikwissenschaft*, 15, 671–674. [in German]

13. Shullman, D. (2019). *China's Growing Influence in the Western Balkans*. Washington: International Republican Institute. [in English]

14. Soest, C. von (2015). Democracy Prevention: The International Collaboration of Authoritarian Regimes. *European Journal of Political Research*, 54 (4), 623–638. [in English]

15. Tolstrup, J. (2015). Black knights and elections in authoritarian regimes: Why and how Russia supports authoritarian incumbents in post-Soviet states. *European Journal of Political Research*, 54 (4), 673–690. [in English]

16. Weyland, K. (2017). Autocratic diffusion and cooperation: the impact of interests vs. Ideology. *Democratization*, 24 (7), 1235–1252. [in English]

REFERENCES:

1. Ambrosio, T., Tolstrup, J. (2019). How do we tell authoritarian diffusion from illusion? Exploring methodological issues of qualitative research on authoritarian diffusion. *Quality & Quantity*, 53, 2741–2763. [in English]

The international dimension of authoritarianism: model and forms of cooperation of non-democratic states

Sautonkov Vitalii Mykolaiovych

Postgraduate Student at the Department
of Political Science
Odesa I. I. Mechnikov National University
Dvoryanskaya str., 2, Odessa, Ukraine

The relevance of the study is conditioned by the growing importance of international factors for maintaining the stability of authoritarian regimes, expanding the area of authoritarianism in the world. The aim of the research is to study the role of international interactions in the processes of the expansion of authoritarianism in the global dimension. The following tasks are determined: 1) to construct a model of international cooperation of authoritarian states; 2) to find out the main mechanisms and tools for exporting authoritarianism, which are used today by the subjects of international politics. The investigation was conducted on the basis of the methodology of neo-institutionalism and political comparativism. Institutional analysis makes it possible to clarify how authoritarian states, which are authoritarian gravity centres, export undemocratic values, norms, principles, technologies, etc. through various types of institutions. With the help of a comparative analysis, the mechanisms and tools of the export of authoritarianism, which are applied by China, Russia and other states, are analysed. The model of international cooperation of authoritarian states is designed as the interaction of subjects of three levels: states-centres of global authoritarian gravity; states-centres of regional authoritarian gravity; peripheral states that are under the influence of states of global and/or regional types of authoritarian gravity. The export of authoritarianism is considered as a combination of two types of processes: active, open (the so-called "autocracy promotion"); latent, mediated (the so-called "autocratic diffusion"). The system of forms of cooperation between authoritarian states is formed by: blocking the resolutions of the UN Security Council or voting against the decisions of the UN General Assembly; purchase and sale of technologies for tracking and controlling citizens; military training, provision/sale of weapons, deployment of troops to help suppress protests; latent interference in election campaigns; recognition of election results that were falsified or pseudo-referendums; financial support for certain political parties; economic support for regimes to strengthen their stability under the conditions of sanctions imposed by democratic actors, etc.

Key words: authoritarian regime, export of authoritarianism, autocracy promotion, autocratic diffusion, authoritarian gravity centres.